

horæ impleamus quatuor anni quadrantes. (*Ibid.* *Harrunk con. rust. in Dom. infra Nativ.* § 7.) Magnis solum opus est desideris; sicut enim, juxta S. Thomam, unus ab altioris sanctitatis gradu incipit, quam sit summum alterius, ad quod per totam vitam suam aller pervenit, ita et fieri potest, ut in fine anni tantum Deo quis placeat, quantum aller priori tempore toto. Quod idem etiam ad alia tempora applicari potest. S. Thom. *opusc.* XVII, c. III.

S. Bernardus expendens illud Enochii elogium, Sap. IV. *Consummatus in brevi explevit tempora multa*, non longevitate, ait, sed longanimitate explevit, quanta sane tempora non dierum numero, sed mentis devotione, et inextinguibili proficiendi desiderio percurrere potuit, tanta sibi in meritis non immerito vindicavit; Retinet quidem virtute, quod amisit in tempore. *Ibid.* § 6.

Quidam ingeniosum emblema excogitarunt, quo Sionis filiae super flumina Babylonis sedebant, et flebant, explorantium vero lacrymis, eplepsydra ad horarum dimensionem fiebant cum lemmate: *Nos flendo reducimus horas.* *Ibid.*

MISCELLANEA.

QUALITAS. — Infinita est velocitas temporis, inquit Seneca, quæ magis apparet respicientibus, nam ad præsentia intentos fallit. SENECA, *op.* XLIX.

Nec male Poeta.

Fugit irreparabile tempus.
Omnis quippe dies miseris mortalibus ævi
Prima fugit.

Et Ovidius.

Tempora labantur, tacitisque senescimus annis,
Et tinguunt fræno non remorante dies.

Ovid. l. III, *Fast.*
Nec quæ præterit, rursus revocabit unda:
Nec quæ præterit, hora redire potest.

Ibid. l. VI, *Fast.*
Tabida consumit ferrum, lapidesque vetustas,
Nullaque res majus tempore robur habet.

Ibid. l. IV, *Pont.*
Hoc etiam sævas paulatim mitigat iras,
Hoc minuit luctus, mæstaque corda levat.
Cuncta potest igitur tacito pede lapsa vetustas.
L. IV, *erist. eleg.* vi.

UTILITAS. — Thales rogatus, quod esset

in rerum natura sapientissimum? tempus, respondit; docet enim, eruit, et invenit omnia. (BEYL. *in theatr.* V. *eod.*) Hinc dicere solemus: tempus docet. Et Psalmista ait: Dies diei eruat verbum, et nox nocti indicat scientiam. *Ps.* XVIII, 3.

Usus. — Falcones Norvegiæ, quia brevissimi ibi dies sunt, magna cum velocitate prædantur, ne a noctu præveniantur, quanto magis homo brevitate temporis concessi uti debet? FAB. *conc.* vi, *in Feste S. Cath.*

Ita fac, mi Lucili, inquit Seneca, vindicte tibi, et tempus, quod adhuc aut auferebatur, aut surripiebatur, aut excidebat, collige, et serva. Persuade tibi, hoc sic esse, ut scribo; quædam tempora surripiuntur nobis, quædam subducuntur, quædam effluunt; turpissima tamen est jactura, quæ per negligentiam fit. Et si volueris attendere, maxima pars vitæ elabitur male agentibus, tota vita aliud agentibus. Quem mihi dabis, qui aliquid pretium temporis ponat? qui diem estimet? SENEC. l. V, *Epist.*

Cum Poeta quidam solem in theatrum induxisset, sublimes quadriga splendentes, a duodecim Nymphis alatis (quæ veloces horas referebant) tractum, quæsitus, cur alias minores, alias majores induxisset? respondit, parvas designare horas orationis, medioeres negotiorum, longissimas somni, prandiorum, ludorum, computationum etc. ENGELGR. *Domini.* IX, *post Pent.* § 1.

Nihil turpius est, quam grandis natu senex qui nullum aliud habet argumentum, quo se probet diu vixisse, præter ætatem. SENEC. l. III, *de tranq.*

Longa est vita, si plena est. Quid illum sexaginta anni juvant per inertiam acti? non vixit ille, sed in via mortuus est: nec sero mortuus est, sed diu. At ille obiit viridis, sed officia boni civis, boni amici, boni filii executus est, in nulla parte cessavit, licet ætas ejus imperfecta sit, vita perfecta est. *Id. ep.* XXXI.

Nou ætas rejicitur florentior, ubi morum est senecta. Theclam non senecta, sed virtus probavit. S. AMBR. *ap. Eng.* *in festo S. Luc.*

Recte in eundem finem Martialis.

Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus, hoc est
Vivere his, vita posse priore frui.
MARTIAL. l. X, *epig.* XXV.

AXIOMATA.

Omnia alia aliena sunt, solum tempus nostrum est. SENEC. *ep.* IX.

Sæpe, quæ ratione sanari non poterant, sanata sunt tempore. *Idem.* l. *de morib.*

Omnia tempus habent (*Eccles.* II, 1); seu, ut alius ait,

Tempora gaudendi, sunt tempora certa dolendi.
FLORELLUS *polit.*

Omnia fert tempus. V. *eod.*
Ipsa dies, quandoque Parens, quandoque Novercæ est. *Ibid.*
Occasio calva est.

Miserum, venire post Festum.

AUCTORES.

Henricus Engelgrave in Cælo Epyreoo Festo S. Lucae. Et p. I, Luc. Evang. emb. XXXVII, Dom. IX, post Pent.

Mathias Faber *conc.* vi, in Festo S. Catharinae.

Jeremias Drexelius in Aurifondina c. ult. Josephus Largius Polyant. V. *eod.*
Laurentius Beyrlinck in Theatro vitæ humanæ. V. *eodem.*

TENTATIO.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est dictum, vel factum ad capiendum de aliquo experimentum, juxta Laurentium Beyrlinck. (BEYRLINCK. *in theatro Vi. Hum.* V. *eod.*) Secundum Petrum Chrysologum vero, est species fallens, quæ prospera in adversis, adversa occultat in prosperis, humanamque ignorantiam dolosos educit in lapsus. PETRUM. CHRYS. s. LXXI.

DIVISIO. — Dividi potest I. in Divinam, diabolicam, et humanam. Divina est, quæ Deus hominem tentat, ut probet; quæ ratione Salomon ait: Quoniam Deus tentavit eos, et invenit illos dignos se. (*Sap.* III, 3.) Et Moyses ad populum dixit: Tentat vos Deus vester? (DEUT. XIII, 3.) Nec huic contrarium est, quod S. Jacob dicit, Denm neminem tentare (S. JAC. *ep.* I. 13); hoc enim duntaxat de tentatione ad seductionem intelli-

gendum est. Tribus modis autem, ut ait S. Gregorius: Nos Conditor noster interrogare consuevit, cum aut flagelli distinctione nos percussit, et, quanta nobis insit, vel desit patientia, ostendit: aut quædam, quæ nolimus, præcipit, et nostram nobis obedientiam patetfacit: aut aliqua nobis occulta aperit, et aliqua abscondit, et nobis mensuram humilitatis nostræ immotescit. Tentare quippe Dei est, nos magnis jussionibus interrogare. Scire quoque ejus est nosse nostram obedientiam nos facere. (S. GREG. I. XXVIII, *mor.* c. v.) Diabolica est, quæ demon nos tentat, quod teste P. Cornelio Vischavæo Soc. Jesu Sacerdote, tribus etiam modis facit, *hæstæ*, cum quasi edibus rerum exterarum specie objecta sollicitat: *gladio*, cum per corpus nostrum nos cominus aggreditur: *scipso*, cum phantasiam ipsam invadit, eamque varie movet, et hoc certamen tertium est gravissimum, quo maxime viros editos pietati oppugnat, hæcque non ultima causa est, cur viros bonos et sæculo Deus ad Religionem vocet, ut Magistri, quorum hæc in pugna institutio, directioque est necessaria, suppetant, quorum ductu a præstigiis tuti, expeditum in virtutis stadio tentant cursum. (*Hist. Sac.* I. III, n. 38.) Porro circa hæc, et priorem tentationis speciem recte notat S. Ambrosius, quod aliter Deus, aliter diabolus tentet. Nam diabolus tentat, ut subruat: Deus, ut probet, et coronet. (S. AMBR. *de Abrak.*) Unde David rogat: Proba me Deus, et tenta me. (*Ps.* CXXXVIII, 23.) Humana est, quæ ab homine tentatur, et apud Magistros spirituales frequens est. Paulo aliter humanam explicat S. Gregorius, dum ait: Mentem nequaquam cogitatio immunda inquinat, cum pulsata, sed cum hæc sibi per delectationem subjungat. Hinc etenim Predicator egregius dicit: Tentatio vos non apprehendat nisi humana: Humana quippe tentatio est, quæ plerumque in cogitatione tangitur etiam nolentes, quia ut nonnumquam, et illicita ad animum veniant, hoc utique in nobismetipsis ex humanitatis corruptibilis pondere habemus. Jam vero dæmoniaca est, et non humana tentatio, cum ad hoc, quod carnis corruptibilitas suggerit, per consensum se animus constringit. S. GREG. I. XXI, *mor.* c. III.

Aliam divisionem S. Basilius assignat his verbis: Duplex est tentationum genus: nam vel corda hominum, tanquam aurum in fornace, per patientiam in rebus adversis proban-

tur, quæ ipsorum declarant probitatem; aut certe ipsa vitæ prosperitas tentationis loco est; æque enim durum videtur, in rerum difficultate minime deijci, ac in felicitate non extolli ad irrogandam contumeliam. S. Bas. h. vi, in *Luc.*

S. Bernardus quoque aliam assignat, dum ait: Quoties importune (ut assolet), carnalis cogitatio mentem pulsat, certum nobis sit, esse spiritum carnis, qui loquitur, et tamquam adversarium repellamus eum, dicentes: Vade retro Satana, quoniam non sapis ea, quæ Dei sunt, sed magis sapientia tua inimica est Deo. Cum autem non de illecebris carnis, sed de ambitione sæculi; de jactantia, et arrogantia, cæterisque similibus, cogitatio vana versatur in cordibus nostris, spiritus mundi est, qui loquitur, longe perniciosior hostis, et majori sollicitudine repellendus. Interdum vero satellitibus istis terga vertentibus, Princeps ipse, habens iram magnam, tamquam leo rugiens insurgit adversum nos, cum videlicet non ad voluptatem carnis, aut sæculi vanitatem, sed ad iram, impatientiam, invidiam, amaritudinem animi provocamur, importune ingereudo, si quid minus amicebiliter, minus diserte factum videtur, aut dictum; si qua denique, aut in signo, aut in opere quolibet data videtur indignationis occasio, est materia suspicionis. Huic ergo cogitationi non aliter, ac ipsi demoni resistendum est; nec aliter ab ea, quam ab ipsa perditione, cavendum. S. Bern. s. vii, de sept. *Spir.*

Adhuc aliam divisionem idem Sanctus indicat, dum ait: Quotquot degimus in regione umbræ mortis, in infirmitate corporis, in loco tentationis, si diligenter advertimus, triplici hoc incommodo miserabiliter laboramus; nam et faciles sumus ad seducendum, et debiles ad operandum, et fragiles ad resistendum. Itaque si discernere volumus inter bonum, et malum, decipimur: si tentamus facere bonum, deficimus: si conamur resistere malo, deijcimur, et superamur. Nec mirum, quia ut dicitur a Job: Non est potestas super terram, quæ possit ei comparari. *Idem, s. de consid.*

GRADUS. — Primus est *suggestio*: a quo vix ullus hominum ratione præditorum liber est. Hinc quidam Sanctorum, teste Sophronio, dixit: Cum oramus ad Dominum, ne nos inducas in tentationem; non, ut non tentemur, oramus, hoc enim possibile non

est, sed, ne a tentatione absorbeamur; si aliquid agimus, quod displicet Christo, hoc enim est, ac intraremus in tentationem. Sancti enim martyres tentati per supplicia, nec superati, non intrarunt in tentationem, sicut neque qui pugnat cum bestia, quousque devoratur ab ea. SOPHRON. cap. cc, *Prat. spir.*

Secundus est *delectatio*, aut *displectentia*: quem, uti, et reliquos gradus, pulchra similitudine S. Franciscus Salesius declarat, dum ait: Cogitatione tibi finge juveniculum aliquam Principem sponso suo, et marito Principi percharam; et simul imaginare scelestum aliquem, qui eam ad secum adulterandum invitet, infamem aliquem amoris internuntium; qui foedam illius intentionem novæ nuptiæ communicet, mittere. Primo itaque Nuntius hic Domini sui amorem Principis aperit; deinde hæc in illa petitione, propositioneque sibi complacet, aut displicet; tandem consensum ei præbet, aut prorsus dissentit. Consimili modo diabolus, mundus, caro animam Deo desponsatam avertere volentes, primo ei peccatum proponunt, in quo illam delectationem, vel complacentiam ostendit; et demum etiam consensum, vel dissensum præbet. S. FRANC. Sales. in *introduc.* p. 4, t. III.

Tertius est ipse *consensus* vel *dissensus*, de quo dixit S. Bernardus: Non nocet consensus, ubi non est consensus; imo quod resistentem fatigat, vincentem coronat. (S. Bern. de *domo inter. x.*) Et S. Jacobus: Unusquisque tentatur a concupiscentia sua abstractus, et illectus: Deinde concupiscentiam cum conceperit (per delectationem) parit peccatum: peccatum vero cum consummatum fuerit (per consensum in opus) generat mortem. JAC. 1, 14.

EX. S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — Unusquisque tentatur a concupiscentia sua abstractus, et illectus. *Ibid.*

Creaturæ Dei in odium factæ sunt, et in tentationem animabus hominum, et in museipulam pedibus insipientium *Sap. xiv, 11.*

Tentatio vos non apprehendat nisi humana; fidelis autem est Deus, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere. I. Cor. x, 13.

Non est nobis colluctatio adversus carnem, et sanguinem, sed adversus principes, et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus. *Eph. vi, 12.*

Sobrii estote, et vigilate: quia adversarius vester diabolus, tamquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret, cui resistite fortes in fide. I. Petr. v, 8.

State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loriceam justitiæ, et calceati pedes in preparationem Evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo positus omnia tela nequissimi ignea exstinguere, et galeam salutis assumite, et gladium spiritus, quod est verbum Dei. *Eph. vi, 14.*

Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut eribraret vos sicut triticum; ego autem rogavi pro te, ut non deficeret fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. *LUC. xxii, 31.*

Ece mensurabiles posuisti dies meos; (ubi alii cum S. Ambrosio legunt: Ece palæstras posuisti dies meos.) *Ps. xxxviii, 6.*

NECESSITAS. — Qui non tentatus, quid scit? vir in multis expertus cogitabit multa. *Ecc. xxxiv, 9.*

Fili, accedens ad servitutum Dei, sta in timore, et præpara animam tuam ad tentationem. *Ecc. ii, 1.*

Quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te. *Tob. xii, 43.*

Militia (vel ut alii vertunt, tentatio) est vita hominis super terram. *Job, xii, 1.*

Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram, non veni pacem mittere, sed gladium. *MATTH. x, 34.*

Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ. *Rom. vii, 23.*

UTILITAS. — Omne gaudium æstimate, fratres, cum in varias tentationes incidieritis, scientes, quod probatio fidei vestræ patientiam operatur, patientia autem opus perfectum habet. *JAC. 1, 2.*

Si possides amicum, in tentatione posside eum, et ne facile credas ei. Est enim amicus secundum tempus suum, et non permanebit in die tribulationis. *Ecc. vi, 7.*

Beatus vir, qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam reponisit Deus diligentibus se. *JAC. 1, 12.*

Ne magnitudo revelationum extollat me,

datus est mihi stimulus carnis meæ, Angelus Satanae, ut me colaphizet. II. Cor. xi, 7.

Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei. *Apoc. ii, 7.*

DIGNITAS. — Quoniam Deus tentavit eos; et invenit eos dignos se. *Sap. iii, 5.*

Vincenti dabo manna absconditum, et dabo illi calculum candidum, et in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit. *Apoc. ii, 17.*

Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius: et scribam super eum nomen Dei mei. *Ibid. iii, 12.*

DIGNITAS. — Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus. *Ibid. 21.*

JUCUNDITAS. — Omne gaudium existimate, fratres, cum in varias tentationes incidieritis. *JAC. 1, 2.*

Vincenti dabo manna absconditum. *Apoc. ii, 17.*

EX SS. PATRIBUS

QUALITAS. — Duplicem aciem producit mundus contra milites Christi: blanditur enim, ut decipiat: terret, ut frangat. Non nos teneat voluptas propria, non nos terreat crudelitas aliena, et victus est mundus. Ad utrosque aditus occurrit Christus, et non vincitur Christianus. S. AUG. in s. de S. Vincent.

Hostis noster, quanto magis nos sibi rebellare conspicit, tanto amplius expugnare contendit; eos enim pulsare negligit, quos quieto jure se possidere sentit. S. GREG. hom.

Humanum est, in corde tentationem perpeti: demoniacum vero est, in tentationis certamine, et in operatione superari. *Idem in Pastor.*

Quis sit Spiritus, qui loquitur, ipsa suggestio declarabit, semper enim Spiritus carnalis mollis, Spiritus mundi vana, Spiritus malitiæ semper amara loquitur. *Ibid.*

Antiquus hostis ex proprio certamine, dum se succumbere considerat, ad alia tentationum bella restaurat. Intuetur humani generis uniuersusque mores, cui vitio sunt propinqui, et illa opponit ante faciem, ad quæ facilis novit inclinare mentem, *Ibid.*

Potest inimicus excitare carnis motum,

sed in te est, si vulneris dare, vel negare consensum. S. BERN. s. XXXIX.

Bellum grave, quia ocellum : quia cum fortiore, quia hostis insidiae non videntur : quia adversarius, nec labore deficit, nec victus aliquando discedit, sed tanto atrocior redditur, quanto cum per divinam gratiam debellari posse contigerit. *Cassiod. sup. Ps. xi.*

Noli ergo timere, permissum facere aliquid tentatorem; habes enim misericordiosissimum Salvatorem. Tantum permittitur ille tentare, quantum tibi prodest, ut exercearis, ut proberis, ut, qui te nesciebas, a teipso inveniaris. S. AUG. in *Ps. LXI.*

Tentationes non sentire, est angelicum : tentationes sentire, et vincere, est christianum : tentationibus consentire, et ex malitia delinquere, diabolicum est. S. ANSEL. ap. *Drex. in Palest. p. II, v, § 3.*

Recte Myrmicoleon, id est, leo, et formica dicitur : formicis enim leo est, volatilibus formica; quia nimirum antiquus hostis, sicut contra consentientes fortis est, ita contra resistentes debilis. Si enim ejus suggestionibus assensus praeberet, quasi leo tolerari nequaquam potest : si autem resistitur, quasi formica atteritur. S. GREG. I. V. *mor. XVII.*

Ecce permissionem verberis comitatur custodia protectionis, et electum suum divina dispensatio custodiendo deserit, deserendo custodit, alia illius prodit alia protegit. Si enim Job totum desereret in manu tanti adversarii, homo quid esset? in ipsa ergo iustitia permissionis miscetur quaedam libra pietatis, quatenus in uno eodemque certamine, et servus humilis ex opprobrio proficiat, et hostis superbiens ex permissione succumbat. Idem ergo in manu Dei, idem in manu diaboli est, quia tenet, quem concessit, et dando non dedit; quem adversarii sui jaculis eiciens abscondit. S. GREG. I. III. *mor. III.*

In omni tentatione Christianus non cadit, etsi impellitur; nam quadratum lapidem quocumque verteris, stat; sic ergo conquadrantini, ad omnes tentationes parati : quidquid impulerit, non vos evertat : stantem te inveniat omnis casus. S. AUG. ap. *Lanc. opusc. x, n. 108.*

Indicatur tibi bellum non solum adversus suggestiones diaboli, sed adversus teipsum : in teipso est flagellum tuum; sic rixa tua tecum : sic vindicatur in rebellem adversus

Deum, qui pacem noluit habere cum Deo. *Idem ib. n. 102.*

Sed dicit aliquis : Si alligatus est (diabolus) quare adhuc tantum praevalet? Verum est, Fratres carissimi, quia multum praevalet, sed tepidis, et negligentibus, et Deum in veritate non timentibus. Alligatus est enim tamquam innexus canis catenis; et neminem potest mordere, nisi eum, qui se illi mortifera securitate conjunxerit. Jam videte, Fratres, quam stultus est homo ille, quem canis in catena positus mordet. Tu te illi per voluptates, et cupiditates saeculi noli conjungere : et ille ad te non praesumit accedere; latrare potest, sollicitare potest, mordere omnino non potest, nisi volentem : non enim cogendo, sed suadendo nocet, nec extorquet a nobis consensum; sed petit. *Idem s. cxc, de temp.*

Tentatio ad probationem non ad desolationem est. BERN. *sup. sp.*

Hostis nostri malitia tanta arte se palliat, ut plerumque ante deceptae mentis oculos culpas virtutes fingat, ut inde quisque quasi expectet praemia, unde aeterna dignum est invenire tormenta. S. GREG. in *mor.*

Tentationibus nemo se crebro obijciat, sed oremus potius, ne intremus in tentationem. S. BAS. in *sum. mor.*

In tentationibus armatura, deprecatio est. S. CHRYS. *sup. Act. Ap. ho. xxx.*

UTILITAS. — Sancti viri, cum multa se proficere virtutum prosperitate considerant, quodam supernae dispensationis moderamine exerceri etiam tentationibus exultant : quia tanto robustius acceptam virtutum gloriam custodiunt, quanto tentationis impulsu concussi, infirmitatem suam humiliter agnoscunt. S. GREG. in *mor.*

Ad magnam utilitatem Fidelium materia est reservata certaminum; ut non superbiat sanctitas, dum pulsatur infirmitas. S. PROSP. *de vocat. gent.*

Molesta est lucta, sed fructuosa, quia si habet ponam habebit et coronam : non nocet sensus, ubi non est consensus, immo quod resistentem fatigat, vincentem coronat. S. BERN. *de domo int. x.*

Præmonitos vos esse volo, neminem super terram absque tentatione victurum, ut cui forte tollitur aliqua, alteram securus expectet. Qua in re consideranda nobis est tam benigna divina pietatis dispensatio, ut quibusdam nos tentationibus patiatur diutius occupari, ne forte periculosiores occurrant

ab aliquibus vero citius liberet, ut possimus in aliis, quas utiliores nobis praevitid fore, exerceri. *Id. s. xv, in Ps. LXXX.*

Deus te haecenus ut Mater brachiis gestavit : nunc vero in aquas abiecit, ut tuo disceres natare cortice; haec probandam fidem, ad exercendam virtutem, ad augendum meritum fiunt. S. CHRYS. I. I, *de pr. Dei.*

Ne existimemus esse sippum, quod nos dereliquerit, et despiciat Dominus, si tentationes nobis inferantur; sed hoc maximum sit nobis indicium, quod Deus nostri curam gerat; nam et si habeamus peccatorum sarcinas, quæ nos premant, poterimus magnam patientiam, et gratitudinem declarando leviores eas facere; et si non multa habemus peccata, iterum majore fruemur gratia, si grato animo tulerimus. *Idem in Gen. ho. XXXII.*

Tentationes signum sunt, quod Deus nostri curam habeat. S. CHRYS., *sup. Gen. ho. XXXII.*

Tentationibus resistendo victoria acquiritur. S. BERN., *de quadr. serm. v.*

NECESSITAS. — Vita nostra in hac peregrinatione non potest esse sine peccato, sine tentatione, quia profectus noster sit per tentationem, nec sibi quisquam innolescit, nisi tentatus : nec potest coronari, nisi vicerit : nec vincere, nisi certaverit : nec potest certare, nisi inimicum, et tentationes habuerit. S. AUG., *sup. Ps. LX.*

Vinci, vel vincere nonnumquam in nostra est potestate, cæterum tentari in potestate tentantis est; si enim Salvator tentatus est, quis potest esse securus, intentatum se hujus vitæ maria transire? S. HIER., in e. vi, *ep. ad Galat.*

Donec in carne est anima, inter spinas profecto versatur, et necesse est, ut patiatur inquietudines tentationum, tribulationumque aculeos. Quod si lilius est, juxta Sponsi verbum, videat, quam vigilem, sollicitamque esse oportet super custodia sui, septa, undique spinis hinc inde aculeos intendentibus; nec enim, vel levissimam spinæ punctationem vultatenus sustinet floris teneritudo, sed mox, ut modice premitur, perforatur. O tener, et delicate flos, o candens lilius, increduli, et subversores sunt tecum, vide, quomodo caute ambules inter spinas. Plenus est mundus spinis; in terra sunt, in aere sunt, in carne tua sunt. Versari in his, et minime lædi, divinæ potentia est, non virtutis tuae. Etsi igitur undique tibi prospicias tribulationum

tamquam tribulorum aculeos intendi, non turbetur cor tuum, neque formidet, sciens, quia tribulatio patientiam operatur, patientia probationem, probatio spem, spes autem non confundit. Considera lilia agri, quomodo inter spinas vigent, et nitent. S. BERN., s. XLVIII, in *Cant.*

DIGNITAS. — Nullum certius argumentum est, quod daemones victi sint a nobis, quam si nos accurrite impugnant. S. CLEM., ap. *Rod., p. 2, tr. IV, c. III.*

Hoc generosæ, ac Deum amantiam officium est, afflictiones, et adversitates ferre. Cæterum generosæ tolerare tentationem, atque insuper ei gratias agere, qui se tentari permittit, id demum summa fortitudinis merito videri potest, animaque vigilantis, et quæ omnibus humanis affectibus sit superior. S. CHRYS. in *dictum Apost. Habentes autem eundem spiritum.*

JUCUNDITAS. — Quia Deus noster liberalis est, et nostræ salutis curam gerit, ea de causa quasi luctam, et exercendi materiam nobis proponit, ut si, quod nostrum est declaremus, largiore dignetur nos cura. Quod cum scimus, ne tristemur in tentationibus, seu gaudeamus cum B. Paulo dicente : Nunc enim gaudeo in afflictionibus, si autem in afflictionibus gaudebat, quomodo unquam potuit in tristitia esse? S. CHRYS., *ho. XXXII, in Gen.*

EX LIBELLO DE IMITATIONE CHRISTI.

QUALITAS. — Initium omnium malorum tentationum, inconstantia animi, et parva ad Deum confidentia. L. I, c. XIII, § 5.

Per solam fugam non possumus vincere : sed per patientiam, et veram humilitatem, omnibus hostibus efficiamur fortiores. *Ibid., § 3.*

Vigilandum est præcipue circa initium tentationis, quia tunc facilius hostis vincitur, quando ostium mentis nullatenus iatrare sinitur. *Ibid.*

Primo occurrit menti simplex cogitatio : deinde fortis imaginatio : postea delectatio, et motus pravus, et assensus, sique paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum ei non resistitur in principio. *Ibid. § 5.*

Non debemus desperare, cum tentamur, sed eo ferventius Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare,

qui utique, secundum dictum Pauli, faciet cum tentatione proventum. *Ibid.*, § 2.

Quidam a magnis tentationibus custodiuntur, et in parvis quotidianis saepe vincuntur, ut humiliati nunquam seipsos in magnis confidunt, qui in tam modicis infirmantur. *Ibid.*, § 2.

Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, et ab omni devoto exercitio evacuare, a Sanctorum scilicet cultu, a pia passionis meae memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia, et a firmo proposito proficiendi in virtutibus. Multas malas cogitationes ingerit, ut tædium tibi faciat, et horrorem, ut ab oratione revocet, et sacra lectione. Displacet illi humilis confessio, et si posset, etiam a Communionem cessare faceret. L. III, c. vi, § 4.

Certa tamquam miles bonus, et si interdum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea.

NECESSITAS. — Fili nunquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria. Inter hostes versaris, et a dextris, et a sinistris impugnaris. Si ergo non undique uleris scuto patientiæ, non eris diu sine vulnere. Insuper si non ponis cor tuum fixe in me, cum mera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam pertingere Beatorum. L. III, c. xxxv, § 1.

Quamdiu in mundo sumus, sine tribulatione, et tentatione esse non possumus. Unde in Job scriptum est: Tentatio est vita hominis super terram. L. I, c. xiii, § 1.

Non est homo securus a tentationibus, quamdiu vixerit: quia in nobis est, unde tentatur, ex quo in concupiscentia nati sumus. *Ibid.*, § 3.

Nullus Sanctus fuit tam alte raptus, et illuminatus, qui prius vel postea non fuerit tentatus; non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. L. II, c. ix, § 7.

Quidam in principio conversionis suæ graviores tentationes patiuntur, quidem autem in fine, quidam vero quasi per totam vitam suam male habent. Nonnulli satis leniter tentantur secundum divinam ordinationis sapientiam, et aequitatem, quæ statum, et merita hominum pensat, et cuncta ad elec-

torum suorum salutem præordinat. L. III, c. xiii, § 6.

UTILITAS. — Sunt tentationes homini saepe valde utiles, licet molestæ sint, et graves, quia in illis homo humiliatur, purgatur, et eruditur. *Ibid.*, § 2.

Ignis probat ferrum, et tentatio hominem justum. Nescimus saepe quid possumus, sed tentatio aperit, quid sumus. *Ibid.*, § 5.

In tentationibus, et tribulationibus probatur homo quantum profecit, et ibi majus meritum existit, et virtus melius patescit. *Ibid.*, § 8.

JUCUNDITAS. — Solet sequentis consolationis præcedens tentatio esse signum; nam tentationibus probatis cœlestis promittitur consolatio. Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ. L. II, c. ix, § 7.

EXEMPLA CHRISTIANA.

QUALITAS. — Jesus ductus est in desertum a Spiritu, ut tentaretur a diabolo. Et cum jejunasset quadraginta diebus, et quadraginta noctibus, postea esurit. Et accedens tentator dixit ei: Si Filius Dei es, dic, ut lapides isti panes fiant. MATTH. xiv, 3.

Tentavit Deus Abraham, et dixit: Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, et vade in terram visionis, atque ibi offeres eum in holocaustum super unum montium quem monstravero tibi. GEN. xxii, 1.

Tobiæ seniori ideo suam tentationem, quæ per cæcitatem obvenerat, permisit fieri Deus, ut posteris daretur exemplum patientiæ illius. TOB. ii, 42.

Job variis modis tentatus a diabolo, qui plenam in eum potestatem, excepta anima, acceperat: generose tamen omnes tentationes sustinuit, et in omnibus non peccavit labiis suis, nec stulte quidquam contra Deum locutus est. JOB. i.

Dixit Dominus ad Philippum: Unde ememus panes, ut hi manducent? hoc vero dicebat tentans eum. JOB. vi.

S. Macarius vidit aliquando dæmonem fratres tentaturum, veste linea indutum, et pluribus ampullis, in quibus varias tentationum materias habere se dicebat, instructum. SPEC. EX. DISC. II, EX. 185.

Quidam Frater tentatus, ut exiret e Monasterio, semper vesperi dicebat: Cras abibo. Mane autem facto, dicebat: Extorquebo, ut etiam hodie maneam propter Dominum. Et

sic novem annis faciens, tandem liberatus est a tentatione. VIT. PP., l. IX.

Anchoreta quidam ab Angelo circumductus, cum supra monasterium innumera diabolorum agmina, super portam civitatis vero unicum dæmonem otiosum vidisset, quærens ex Angelo causam visionis, intellexit, ideo unum toti civitati sufficere, quod plerique jam alioqui ipsi devoti, et obediens essent; Religiosos autem, cum jurati dæmonum hostes sint, integris agminibus expugnari debere, et tamen vinci vix posse. SPEC. EX.

Euphrasia Virgo, cum in sacro Parthenone humilibus officiis se totam impenderet, diabolus odio illius accensus fecit, ut, dum hauriret aquam, in puteum decideret, sed casu innoxio; nam quia funem situlæ apprehendens opem sororum inclamaverat, ab iis incolumis extracta est. Illa vero jam extra puteum subridens dixit: Vivit Christus, quia non vinces me, diabole, nec cedo tibi. Hactenus unam tantum hydriam culinae detuli, verum ex isto die laborem multiplicabo, et post hæc duas afferam. Quod dixit, fecit. VIT. AP. ROSEWED., c. II.

B. Macarius, cum carnis rebellionem sentiret, sex mensibus in palude vestibibus rejectis sedit, et vesparum morsibus se exposuit; quæ adeo eum vulnerarunt, ut aliis leprosus videretur, et sola voce agnitus. PALAD., c. xx.

S. Catharina Senensis, cum die quadam molestissimam turpissimorum phantasmatum, cogitationumque luctam superasset, et Christus presentia sua omnes virginæ mentis nebulas disjecisset: Heu me! inquebat ad Sponsum suum, ubi eras, mi Domine, cum tam nefandæ animum meum imagines sollicitabant? Cui Christus: In corde tuo spectator aderam, mea Catharina. Cumque illa ulterius diceret: Et qui fieri potuit, ut esses in corde tam sordidis cogitationibus infesto? Subdidit Christus: Placebantne cogitationes istæ? respondente vero illa: Absit, o Domine, absit; nihil gravius, aut molestius mihi accidere potuisset; dixit ille: Atque hoc ipsum est, quod mea presentia effecit, sine qua facile consensus spurcitiis illis præbuisses. SUR. xx. April.

Abbatissa Sara tredecim annis a fornicationis Spiritu impugnata, nunquam oravit, ut recederet ab ea hujusmodi pugna, sed hoc solum dicebat: Da mihi fortitudinem Deus. Cum vero aliquando infestior esset illi ini-

micus, illa ascendit orare super lectum suum; ubi apparuit ei corporaliter spiritus fornicationis, et dixit ei: Tu me vicisti, Sara. Cui illa respondit: Non ego te vici, sed Dominus meus Jesus Christus. VITA PP., l. VI.

S. Antonius, cum diaboli, varias formas bestiarum induti, ipsum ingerent, et velut jamjam laceraturi terrent, impavidus ad eos dixit: Si quid virium haberetis adversus me, unicus sufficeret; quid ergo opus paratu tanto? En adsum, lacerate me, si permissum est vobis: sin minus, frustra est rabies vestra. SURUS in VITA XVII. Jan.

Smaragdus Abbas narrat, aliquando vidisse Religiosum quempiam duos dæmones inter se fabulantes, quorum alter: Heus, ait, tibi succedit cum tuo Monacho? Ex sententia, respondit alter: Nam, quidquid ipsi suggero, arripit, et cogitando fovet, et dum postea relegit, et ortum, occasionem, progressum, moram inquiri, misero cerebrum perturbo, et ad insaniam prope redigo. At ego, inquit alter: Cum meo Monacho admodum nihil promoveo, quia, quamprimum ipsi cogitationem pravam injicio, mox ad Deum, aut aliam cogitationem recurrit, unde nullus mihi ad eum accessus patet. RON. p. 2, tr. iv, c. ix.

Cum B. Abramius barbarorum atrocitatem, et furorem diu, multumque sustinisset, nec ob id, alios convertere, et instituti sui gratiam servare deterreretur, videns satanas, quod in tantis afflictionibus, quas adversus eum excitaverat, non valisset virum Dei lædere, neque in segnitium eum trahere, neque in aliquo mentem ejus a bono proposito abducere, ac sicut arum in fornace, ita ipse inter pressuras magis resplenderet, ampliusque ad multorum salutem in patientia, et in Christum charitate atque alacritate proficeret: vehementer honestatis inimicus adversus B. Abramium exacerbat, venit ad eum magno cum phantasmate, ut saltem sic terrorem ipsi incutiens, facilius deciperet eum posset. Cum igitur media nocte sanctus staret ac psalleret, repente lux magna in cella ejus refulsit, et vox quasi multitudinis ejusdam audita est dicens: Beatus es, Domine Abrami, vere, inquam, beatus es: quoniam nullus in cunctis reele factis inventus est, sicut tu: Subito autem vir beatus dolium maligni cognoscens, exaltavit vocem suam, et dixit: Tenebræ tuæ tecum sint in perditionem, o plene dolo atque fallacia homo; enim peccator sum ego; quia tamen

charitatem Dei mei habeo, et spem in ipsum atque auxilium, in nullo ego te tuasque insidias pertimesco, neque plurima tua phantasmata ac spectra terrorem mihi inveniunt. Pro muro siquidem munitissimo atque tutissimo est mihi nomen Domini mei, et salvatoris Jesu Christi, quem dilexi, ac diligo: in quo te nomine increpo, immundissime canis ac miserabilissime. Quæ cum ipse diceret, illico instar fumi a conspectu ejus evanuit: Beatus autem Dei famulus multa cum alacritate tranquillo animo benedicebat Deo, tamquam qui nullum prorsus phantasma conspexisset. S. ERN. *Syrus in vita ejus.*

Dum idem Abramius aliquando noctu oraret tenens securim, satanas cepit cellam ejus evertere, cumque jam eam videretur perforasse, magna exclamavit voce: Festinate celeriter o amici! Festinate introentes, cito eum suffocate. B. autem vir Dei, contra ad illum: Omnes, inquit, gentes circumdederunt me, et in nomine Domini ultus sum eos. Ille vero protinus, hac voce audita, evanuit.

Circa annum Domini 1200, tempore Innocentii Papæ III, vixit magnæ sanctitatis vir nomine Joannes Bonus, civitate Mantua oriundus. Eum in eremo viventem luxuriæ inquinamento impugnare cepit adversarius: mulieris formam ei obijciendo, quam aliquando conspexerat. Cum autem sic vehementius incenderetur, doloris incendio carnis extinxit incendium; nam accipiens arundinem, et in multas partes acutissimas dividens, eas sub unguibus posuit, elevansque manum super lapidem illa percussit, ut ad extremam digitorum partem penetrarent; unde præ nimio dolore, in terram lapsus, tribus diebus, ac noctibus semivivus permansit. Non deseruit sersum suum pius Dominus, pro quo ne tanto cruciati offenderetur se dedit, videndum: in somnis enim apprensus, dixit: Quia bene cepisti bene perseverabis, et optimam tuam consummabis vitam. Quia vero ita viriliter contra tentationes dimicasti de cætero non tentaberis. Qui statim excitatus sanus se conspiciens gratias retulit. Salvatori. D. ANT. *e. p. Hist.*, tit. IV, c. XIII.

UTILITAS. — Cum Senex quidam stimulatus a tentationibus desperaret, et ad sæculum redire statueret, vocem audivit: Tentationes, quas novem annis sustinisti, coronæ tuæ erunt; revertere ergo in locum tuum, et sublevalo te a cogitationibus tuis. *Vita PP.*, l. IX.

Canon Alexandrinus castimonie amantissimus Sacerdos, licet de celo animatus vocem audivisset dicentem: Tolerata, et perseverata: adeo tamen a tentationibus carnis impetebatur, ut locum mutandum deerneret, fecissetque, nisi S. Joannes Baptistae telaris ejus Divus se cum his vocibus objecisset: Si aversaris pugnam, perdidisti coronam. Resumpsit ergo animos, et fortius pugnavit, felicisque vicit. MARCU.

Discipulus quidam Religiosi senis in Thebaide, cum semel circa serum vesperem a Magistro suo pro more instructus, eo obdormiscente, et ipse pariter ad somnum capiendum septies tentatus, toties constanter, fortiterque restitisset, eadem adhuc nocte Senex evigilans, et meditationi insistens in eodem raptus est, ornatissimumque solium, et in eo septem coronas vidit. Discipuloque suo in parata intellexit. Quare interrogato postea Discipulo, quid egisset? ubi, quo res erat, audivit, facile septem templi certamini easdem coronas in præmium præparatas advertit. *Roswin in Vita PP.*, fol. 390.

S. Thomas Aquinas, postquam procaem feminam titione fugavit, Angeli per quietem haltheo renes in signum concessæ celitus perpetuæ continentie strinxerunt. *Surius in vita VII. Mart.*

S. Benedictus, quia vehementissime tentatus carne, in sentes se abjecerat, nunquam amplius deinceps tentatus est. S. GREGOR. *in Vita.*

Discipulus quidam graviter a spiritu fornicationis impugnatus, cum a sene suo interrogatus fuisset, an luctam hanc a Deo per preces amoveri optaret? Respondit: Equidem laboro, Pater, ut vides, conflictorque haud modice, sentio tamen hoc lucri mihi accedere, quod sæpius ad Deum per orationem mortificationemque recurro. Quare Deum potius ora, ut mihi patientiam, et constantiam largiatur, ut incrementum ex hac tentatione victoriam reportem. Recreatus hoc responso senex: Nunc demum cognosco, inquit, fili mi, quantas in via virtutis progressionem facias; nam dum quis infesto cuiquam vitio strenue it obviam, manet humilis, sollicitus, anxius, his angustiis, laboribusque sensim ad consummatam animi puritatem pertingit. S. NOROT., *doct. XIII.*

S. Ephrem in summa animi malacia, ac tranquillitate Deo supplicavit, ut sibi pugnas tentationum pridem pugnatas, instauraret, neque materiam meriti, ac triumphus denegaret. S. CLM., c. XXIX.

Cum quidam Abbatem Pastorem conveniens dixisset: Pater, ecce jam tandem pugnas mihi Deus abstulit, optatissimaque pace commutavit. Cui Abbas: Ocyus, inquit, ad Dominum redi, pugnasque tibi ut restituat, ne socors fias, ora. Abiit Frater ad Dominum, qui et imperium senis approbavit, et fratrem pristinis tentationibus subiecit. *Rodr.*, p. 2, tr. IV, c. VIII.

Cum miles quidam, et dominus castris ejusdem sancto cuidam Patri confessus, variis penitentibus velut impossibilibus reusatis, tandem hanc unam acceptasset, ut in Ecclesia per unam noctem in oratione perseveraret, ad istam se conferens, quater a demonibus, nunc speciem Sororis valde ipsi gratæ, nunc Uxoris dilectæ, nunc Sacristani ignem templo subjectum mentientis, nunc Sacerdotis matutinum dicere volentis, ideoque ipsum velut excommunicatum abire jubentis, ad exitum tentatus, semper immobilis persistit. Unde revelatum postea fuit sanctis Patribus, quatuor ipsum insignes coronas per quadruplicem victoriam retulisse. *Spec. Exemp. V. Prævidentia ex. IX.*

EXEMPLA DOMESTICA.

QUALITAS. — S. Ignatius aiebat, valde a demone observari nocturnum tempus, cum quis excitatur a somno, ut feda statim obijciat, priusquam a Deo sanctis occupationibus occupetur. Tentationis vero tempore valde juvari aliquem, si semper habeat, a quo consiliis sustentetur. Proprium etiam esse divinæ bonitatis, eo vehementius defendere, quo aerius a diabolo impugnamur, et resistendi molestias sequenti consolatione compensare. *RIBAD. Vita.*, l. V, c. x.

P. Petrus Faber nulla animi ægritudine tentatus fuit, quin simul divinitus doctus fuerit modum curandi illam afflictionem. In judicandis autem vel suis, vel aliorum tentationibus, motibus, artibus Satanae, et spiritibus dignoscentis, nunquam meminit se deceptum. *Vita*, l. II, c. xx.

P. Leo, Rector Collegii Conimbricensis, vidit aliquando diabolum inter Fratres sub specie Ethiopis, singulorum pulsum explorantem, qui, cum ejusdem fratris pulsum tetigisset, vehementer exultavit; constituerat autem frater ea nocte ex societate auferre. *Ex M. S. I. Ingolst.*, c. XIII, § 33.

P. Thomas Sanch. si tentabatur, tantum hæc verba proferre solebat: Jesus Crucifixus,

SS. Sacramentum, Virgo Maria; et statim a tentatione liberatus est. *Ex Epist. Hisp. etc. ann. Granat. 1610.*

Michael Sartre Coadjutor ruris habitans, cum sæpe gravissime contra castitatem tentaretur, statim in genua prociens vota sua renovavit, et statim a tentatione liberatus est. *Ann. Lug. Col. Ave. 1598.*

Laureti magister quidam, cum humanioribus litteris insudaret, demon eidem in specie S. Pauli apparuit, hortatusque est, ut relicto vano illo litterarum studio suas potius Epistolas pervolveret. Ratus magister hanc vocem S. Pauli esse, protinus Tullium abiecit, S. Pauli Epistolas arripit, easque cum diu legeret, superioribus omnino insciis, eo tandem progressus est, ut Societate exivert, infelici prorsus eventu. *Hist. Sol.*, l. XV, n. 14.

Panormi novitius contra vocationem mire tentatus, Rectorem adiit, eique tentationem aperuit, a quo cum S. Ignatii imaginem oblatam osculari jussus fuisset, statim ab omni tentatione liber novitius evasit; quo remedio plures Rector ille curavit. *Ann. Sic. 1594.*

Coadjutor quidam ita perturbatus erat, ut omnino constitueret e Societate egredi. Incidit tandem uni ex Patribus, ad S. Ign. esse confugiendum. Persuasit igitur fratri, ut vel unicum Pater, et Ave ante imaginem S. Ignatii oraret; orat ille, magis importunis precibus, quam spe ulla remedii adductus. Finita oratione, ad cubiculum rediit; sed cum eo pristina tentatio tam fortiter, ut aliis noctu dormientibus, ipse cubiculo expulsus in hortum proruperit, crebros ad Deum cum lacrimis clamores effundens. Hic, sese S. Ignatius paulo sublimior obtulit, clarissima circumfusis luce, blandique alloquens, perseverantiam in Societate sic persuasit, ut illico omni perturbatione evanescente, nihil illo tranquillius esset. *Ann. Boen. Coll. Panorm. 1601.*

Joannes Verdolajus, qui tanta doctrina, et auctoritate apud omnes erat, ut cum S. Pater Ignatius ipse datis litteris ad Societatem invitaret. At ille, vivente S. Ignatio, rem distulit: Eo mortuo ingressus est, tamquam columna subducta, auctoritate sua Societatem sustinens. Sane hæc vox populi crebro audita erat, esse debere aliquid in Societate, cur tam sanctus vir senex quasi ingredi illam voluerit. Persistit aliquamdiu hinc cum magno gaudio, dein scrupulis agitatus est, et

oborto super evangelizandi labore tædio, simulque a regendo abhorrens, nec de summo honore contemplando sat temporis nactus, ad Carthusianos transit. Rogatus dein, quo abundaret tempore ad contemplandum, ingemiscens respondit, se octonis horis quotidie cantando fatigari, reliquum tempus non ad contemplationem, sed quietem, requirere. Idem dein viro nobili Religionem meditantis, consulenteque, quid suaderet, iis verbis Societatem persuasit, ut nostri pudoris sit referre. *Hist. Soc.*, p. 2, lib. VIII, n. 134.

Biturgis in Societate nostra adolescens quispiam suaviter errati cujusdam a Præsede admonitis, denuo reiderat. Arripuit hominis tentandi ansam demon, sicut se illi P. Ministri specie, ait, eum ad Societatem ineptum esse paucis proinde diebus adhuc retentum iri. Mirari hic noster tam subitam denunciationem, eam tamen adhuc velut experiendi sui causa factam patienter expectavit. Rediit demon, jam litteras, inquiring, dimissorias a P. Provinciali allatas, quibus dimitteretur, prævterere ergo ultro dedecus, et prius dimissorias chartas a Præsede peteret, officio interim suo abstineret. Cum vero noster per oblivionem idem officium repeteret, denuo se illi Caedæmon eadem forma sistere, et jam clare apparens dicere, eum ad Societatem ineptum esse. Permotus his noster rem Patri spiritali aperit, ille P. Rectori, Rector P. Ministro, qui, cum negaret, verbulum de hac re se fecisse, dæmonis astus apparuit, qui magno jam vulnere affectus, nostro vehementer exprobat, quod rem tam levem vulgasset. Jusserat P. Rector venientiam dæmoni os conspuere, qui tamen, ubi hæc improperans rediit, adolescens, velut obriguisset, nihil contra movere potuit. Ultimam ergo machinam dæmon adhibiturus, die quo nostri vota renovari erant, juvenem accendens, P. Rector, ait: Vult te unum abesse a Conventu Sociorum; cogita igitur placere Deo, reliquorum pro te, et in tuam quasi vicem facta vota. Hic noster animosior factus arreptum aquæ lustralis urceolum in veteratoris faciem impingit. Quo facto evanuit ille, ac nunquam deinceps rediit. *Ann. Fr. Coll. Biturig.* 1613.

JUGENDITAS. — Pater Joannes Hieronymus stupendæ sanctitatis et eruditionis vir, cum quondam ad Inquisitionem citaretur, ea ipsa hora in oratione erat, super hac re cum Deo agens, cumque post longas preces, tandem se Deo ad hanc publicam infamiam

(erat enim publicus Principissæ concionator) integre resignasset, magno perfusus gaudio, tum demum citatur ad Inquisitionem, sed mox honorificentissime absolvitur; nam cum summo mane se ad iter pararet, nuntius affertur, Pontificem decessisse. Sic ergo mansit. *Do. Prof. Hisp. An. Bot.* 1605.

Novitio cuiuspiam Landsperga, cum nescio quo mærore affligeretur, noctu dormienti Christus apparuit; duasque coronas e sentibus, quarum altera perquam horrida erat, manibus gestans, alterutram eligere eum jussit; qui cum horridiorem elegisset, ab eo tempore mira semper animi suavitate repletus est. *AN. GER. sup.* 1588.

SIMILITUDINES.

QUALITAS. — Sicut Uva, et Oliva, quamdiu pendent in vite, et arbore non premuntur, sed nec vinum, aut oleum præbent; ita homines in sæculo sine pressura tribulationum libertati suæ relicti, modicum, aut nullum fructum ferunt. *S. AUG. in Ps. LXXXIII.*

Sicut tot amnes, tantum superne dejectorum imbrium, tanta medicatorum vis fontium non mutant saporem maris, nec remittunt quidem; ita tentationum impetus viri fortis non mutant animum. Manet in statu, et quidquid evenit, in suum colorem trahit; est enim omnibus externis potentior. *SEXÆC. l. de prov. c. 1 et II.*

Sicut pharmacopolæ inaurant catapotia, seu pilulas, ut avidius glutiantur; ita diabolus inaurant ea, quæ doctis persuadere cupit. *DREX, in palest. p. 3, c. vi, § 2.*

Sicut fures faliqui holoseris vestibus induti incedunt, ut omnem furti suspicionem amoveant, facilioremque ad homines accessum habeant; ita diabolus omnem mentitur humanitatem, ut facilius admittatur ad hominem, et decipiat. *IB. § 3.*

Sicut in naviculam evangelicam mox, ut a portu solvit, venti procellosi quasi signo dato irruerunt, ac tantum non obruerunt; ita cum anima nostra in corpore velut nave male materialata naviget, perpetuis tentationum procellosis est obnoxia. *RODR. p. 2, tr. IV, c. 1.*

Sicut venatores non cicuribus armentis boum, et ovium, sed cervis, et pernicibus damis insidiantur; ita demon iis, quorum Deus perfecit pedes tamquam cervorum, et quos super excelsa virtutum statuit, imminere solet. *Ibid.*

Sicut stimulus citra noxam, et vulnus prope lit pectus; ita tentatio non nocet, sed alacrius tantum in via virtutis progredi facit. *Ibid. VII.*

Sicut femina cum viro vixans, si hunc conspexerit erecto, et constanti vultu sibi obsistere, abijcit illico animum ac terga vertit; sin vero timidum, fugacemque esse animadverlit, in extremam surgit audaciam, et illum feroceiter invadit; sic et dæmon animo, et robore plane destituitur, quoties spirituales athletam imperterrito corde, ac fronte ardua, tentationibus videt reluctari; sin autem trepidat ad primos motus sustinendos, et quasi animum despondeat, nulla est bestia super terram inimico illo celerior, acrior, et pertinacior in hominem, ut cum pernicie nostra, malignæ, obstinatæque mentis suæ desiderium adimpleat. *S. IGNAT. in reg. XXII, per. mor. anim. discern.*

Sicut aucupum princeps cura est, ut, quæ aves quibus escis delectentur, probe calleant, quo eas facilius illaqueent; ita dæmon præcipue studeat cognoscere, quibus potissimum rebus quisque afficiatur, et per has in laqueos suos præcipitare cogat. *S. GREG. apud Rod. p. 2, tr. IV, c. XVII.*

Sicut incens aliqua, licet quidem semper verberetur, non tamen dat tergum, neque concavitalis formam in se recipit, sed eadem semper manet; sic et qui verum se vult gerere Christianum, inter diversas intentiones, atque tribulationes, sive extrinsecus ab homine illatas contumelias, persecutiones, damna, atque alia hujusmodi, sive intrinsecus a spiritibus malignis inductas angustias, unus, et idem maneat oportet, fortiliter quæcumque obvenientia perferens. *S. ERN. de fide.*

Sicut aurum etsi aquis immoretur, propriam præstat speciem; sive in conflatorium ceciderit, splendidius rursum apparet; lutum autem, et fennum, sive aquis immisceri accedat, hoc quidem marcescit; illud vero dissolvitur, sive in ignem ceciderit, hoc quidem induratur, illud autem comburitur; sic certe Justus, et Peccator; ille quidem, sive remissione fratur, manet splendidus, sicut aurum aquæ immersum: sive in tentationem ceciderit, splendidior fit, sicut aurum in igne; Peccator vero, sive remissione contristatur, dissolvitur, marcescit, sicut lutum, et fennum aquæ innatans; sive tentationem sustineat, comburitur, perditur, sicut lutum, et fennum ab igne. *S. CHRYS. hom. IV, pen.*

NECESSITAS. — Sicut caro, si sale non aspergatur, quamvis sit magna, et præcipua, corrumpitur; ita et anima, nisi tentationibus assiduè salietur, continuo resolvitur, et relaxatur. *ORIGENES super lib. Num.*

Sicut pista plena vestibus si dimissa fuerit longo tempore, putrefiunt vestes in ea; ita et cogitationes in corde nostro, si non exercentur, tempore longo exterminabuntur, et putrescent. *Vita PP. l. XI.*

Sicut homo quandoque necesse habet de liquoribus spissis, qui, licet non multum proficiant ad corporis sustentationem, pro sunt tamen ad corporis, et cerebri purgationem, et sanationem; sic etiam cogitationes malæ sunt, quia, quamvis non impingunt, et satiant animam, ut oleum bonarum cogitationum, tamen proficiunt ad animæ purgationem sicut sinapi ad purgationem cerebri; nisi enim quandoque intervenient cogitationes malæ, tunc homo esset Angelus, et non homo et putaret homo omnia habere a seipso. Ita Christus S. Birgittæ. *Biog. rev. l. I, c. XXVII.*

UTILITAS. — Sicut triticum, quo frequentius per cribrum agitur, hoc purius efficitur; ita anima tanto magis paleis vitiorum purgatur, quanto crebrius cribro tentationum agitur. *ANONYM.*

Sicut si fragma tegulæ crudæ in fundamento mittatur, ubi juxta sit fluvius, non sustinet unum diem; cocta autem permanet velut lapis; ita est homo, qui carnalem sapientiam habet, et non est tentationum igne excoctus. *Vita PP. l. XVI.*

Sicut lapis in frontispicio collocandus, ipsunque adeo vestibulum ornaturus, debet creberrima tunsiõne elaborari; ita Christus nova reserandi cœli porta futurus, infinitis icibus se exposuit, eademque sors electos manet; nam hic mundus est locus, in quo lapides pro templo caelesti expoliuntur. *RODR. p. 2, tr. IV, c. IV.*

Sicut mare procellosis flatibus impulsus, sordes universas eiecit; sic animus ventis tentationum perlantibus, omni fæce, quam malicia collegerat, liberatur. *GENS. industr. VI, de myst. consid.*

Sicut plantas enutriunt venti; ita tentatio confirmat animæ fortitudinem. *NILUS Ab. ap. Rodr. l. c. c. VI.*

Sicut hirudo, infirmo applicata, totum, si posset, sanguinem exsugeret, medico interm nonnisi humorem noxium extrahi permittente, ut sanitas obtineatur; ita dæmon